

Zał. nr 1.: Historia i wielokulturowość Dolnego Śląska w kontekście prac konkursowych

Niezwykle bogactwo krajobrazu kulturowego Dolnego Śląska wyróżnia ten region w skali Polski. Żadna inna część naszego kraju nie posiada takiej ilości obiektów zabytków, które stanowią trwałe świadectwo unikatowego budowanego przez setki lat dziedzictwa. Tworzą je bezcenne dzieła architektury - swoiste pomniki epok, bajkowe wręcz rezydencje pałacowo-parkowe, zamki, folwarki, albo całe założenia miejskie, bądź wiejskie. Już od XII wieku na teren Dolnego Śląska napływać zaczęły fale migracyjne ludzi z przeludnionych regionów Europy Zachodniej. Proces ten zwany kolonizacją niemiecką zaowocował zakorzenieniem się tutaj tradycji z zachodniej części kontynentu oraz pewnego modelu życia i kierunków społeczno-gospodarczych w rozwoju Dolnego Śląska. Poszczególne księstwa śląskie, początkowo piastowskie, stawały się kolejno częścią Królestwa Czech, Imperium Habsburgów, Królestwa Prus albo Saksonii, aby w 1945 roku stać się znów częścią Polski. Ta niezwykle bogata historia zaowocowała także szeregiem tradycji, najczęściej już zapomnianych. Bogactwo miast, siła lokalnego przemysłu, później także rozwój turystyki wytworzyły mozaikę, którą stanowiły styl życia, wydarzenia, wielkie postaci, nowatorskie pomysły.

Na skutek zmian geopolitycznych po 1945 roku, nowoprzybyła na teren Dolnego Śląska ludność, albo nie rozumiała zastałego tutaj dziedzictwa tego namacalnego i tego nienamacalnego, albo nie identyfikowała go jako „rdzennie swojego”. Rozpoczął się proces błyskawicznie postępującej dewastacji. W jego efekcie większość z bezcennych obiektów zabytkowych, albo całych układów miejskich/wiejskich została doprowadzona do zupełnego zniszczenia, albo zaczęła popadać w ruinę. Natomiast pamięć o tradycjach, stylu życia, wielkich postaciach regionu uległa całkowitemu zapomnieniu.

Celem konkursu jest stworzenie pamiątki artystycznej nawiązującej do historii i wielokulturowości Dolnego Śląska. Może ona wiązać się z istniejącym i dobrze rozpoznawalnym obiektem/tradycją, albo być propozycją mówiącą o zapomnianej, albo mało znanej części dziedzictwa regionu.

Propozycje, które absolutnie nie wyczerpują listy pomysłów, a są raczej podpowiedzią kierunków poszukiwań inspiracji:

- Obiekty zabytkowe – najbardziej ikoniczne zamki, kompleksy pałacowo-parkowe, itd.
- Dolina Pałaców i Ogrodów - Kotlina Jeleniogórska, najgęściej zabudowane arystokratycznymi posiadłościami miejsce w Europie.
- Miasta – najbardziej znane budowle, miejsca, legendy miejskie, itd.
- Obiekty inżynieryjne – tamy, wiadukty, zbiorniki wodne, itd.
- Sieć transportowa – przepiękne trasy kolejowe Sudetów, itd.
- Turystyka górską – Karkonosze, Góry Izerskie, Kotlina Kłodzka, legendy z nią związane, schroniska, szczyty, wodospady, itd.
- Przemysł – obecne od średniowiecza szklarstwo i huty szkła (największa kolekcja współczesnego szkła artystycznego w Polsce – Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze), przemysł płócienniczy (wyroby płócienników dolnośląskich eksportowane były na wiele kontynentów, a placówki handlowe miast dolnośląskich obecne były w największych portach Europy), itd.
- Znane postaci - Manfred von Richthofen – „Czerwony Baron”, najśłynniejszy lotnik I wojny światowej; Hugo Roithner – wynalazca i pierwszy producent rakiety tenisowej na kontynencie

europejskim; Gerhart Hauptmann – laureat literackiej Nagrody Nobla w 1912 roku; postaci arystokracji dolnośląskiej; architekci; politycy; wynalazcy; malarze; pisarze, itd.

- Zjazd na saniach rogatych – kilkusetletnia karkonoska tradycja.
- Tradycja produkcji piwa – w 1945 roku po obecnej polskiej stronie granicy istniało ok. 1500 browarów.
- Górnictwo złota – poszukiwanie złota jest bezpośrednio związane z najstarszymi miastami w Polsce Złotoryją i Lwówkiem Śląskim (zachowane do dzisiaj szyby górnicze).
- Poszukiwania minerałów w Sudetach przez Walonów – legendarni średniowieczni poszukiwacze minerałów pochodzący z rejonu Włoch, Francji lub Hiszpanii, którzy pozostawili po sobie tajemnicze kamienie z tzw. znakami walońskimi.
- Zabytki przyrody – najstarsze drzewo w Polsce: cis z Henrykowa Lubańskiego, itd.
- Kraina Wygasłych Wulkanów - Góry i Pogórze Kaczawskie, świadectwo aktywności wulkanicznej z trzech okresów geologicznych.